

**-Onu 3 Ekim 2016 günü kaybettik.
-Bulgaristan Türkleri'nin bu ulu çınarı 101 yaşında bile yazmaktan Türk kültürüne hizmet vermekten geri kalmamıştı...**

21 Eylül 1915 tarihinde Bulgaristan'ın Razgrad şehrinde doğdu. İlk ve rüştiye okullarını orada bitirdikten sonra, 1930 da Sofya'ya giderek hemşehrisi olan Mahmut Necmettin Deliorman'ın yeni harflerle çıkardığı Deliorman gazetesinde müretteplik ve kâtiplik yapmaya başladı. Ertesi yıl, Sofya elçimiz Tevfik Kâmil Koperler'in delaleti ile anavatana göç etti.

Türker Acaroğlu, Türkiye'ye geldikten sonra Balıkesir Necatibey Öğretmen Okulu'na girdi. Dört yıl bu okulda, iki yıl da Adana Erkek Öğretmen Okulu'nda okudu. 1937 de mezun oldu. İlk öğretmenliği Erzurum'un Hasankale ilçesinin Badicivan köyündedir. Acaroğlu, bu okulda bir ders yılı çalıştı. Oradan, Gazi Eğitim Enstitüsü giriş sınavını kazanarak, Ankara'ya geldi. Enstitü'nün Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okuyarak bu bölümü 1940 da bitirdi. İlk olarak Ankara Erkek Lisesi'e Türkçe stajiyer tâyin olundu. Bir ay sonra Karaköse Orta Okuluna nakledildi. Bir ay sonra Yedeksubay Okulu'nun 14. dönemine katılmak üzere İstanbul'a gitti. 1941 de, alayına katılmak üzere gittiği Niğde'den alayı ile birlikte Gebze'ye döndü. II. Dünya savaşı uzadıkça, yedek subaylık vazifesi de uzayan Türker Acaroğlu, tezkere aldıktan sonra, 1943 yılı Ocak ayında Sarıkamış Orta Okulu Türkçe öğretmenliğine tayin olundu. Burada bir müddet sonra müdür yardımcılığı vazifesini aldı. 1943-1944 ders yılı başlarında Ankara Dördüncü Orta Okuluna nakledildi. Buradaki öğretmenliği sırasında, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi Hungaroloji Enstitüsü'ne devam etti. Bu fakültede okumasına başarı ile devam edip 3. sınıfa başladığı sırada, memur olduğu öğrenilerek, memurlar öğretim müesseselerinde talebe olamadıkları için kaydı silindi.

T. Acaroğlu, **1946-1947** ders yılında Ankara Üniversitesi'ndeki kütüphanecilik kursuna kaydolundu ve bu kurstan 5 Haziran 1947 de başarı belgesi aldı. 1947-48 ders yılında da ihtisas kursunu tamamladı.

Türker Acaroğlu, 1946 yılından itibaren Millî Kütüphane hazırlık bürosunda gönüllü olarak çalışmaya başladı. Aynı şekilde Türk Kütüphaneciler Derneği'nde de faal üye olarak vazife aldı.

Türker Acaroğlu, 1946 da Milli Kütüphane Hazırlık Bürosu'na nakledildi. Kütüphanenin kuruluşu hakkındaki kanun çıkınca, 1950 de uzmanlığa yükseldi. Aynı yıl, Maarif Vekâleti tarafından kütüphanecilik, bibliyografya ve dokümantasyon tahsili için Avrupa'ya gönderildi. Fransa'da geçen tahsili sırasında Fransız Yüksek Kütüphanecilik Okulu'nda bir, Fransa Dokümantasyon Teknikleri Millî Enstitüsü'nde iki yıl tahsil yaptı. Bu arada Alliance Française adlı lisan okulundan ve Milletlerarası Arşivcilik Teknik Kursu'ndan diploma, Sorbonne Üniversitesi'nin Fransız Medeniyeti kurlarından sertifika aldı.

Memlekete dönünce 27 Kasım 1952 de Maarif Vekâleti Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü'ne tayin olundu. Bir ay sonra Millî Kütüphane'de görevlendirildi. Yeni görevi, Millî Kütüphane'de Bibliyografya Enstitüsünü kurmak üzere davet edilen M. Raux'nun yanında çalışmaktı.

Bu arada, Türkiye Bibliyografyasını da Ankara'da hazırlamaya koyuldu. 1957 yılı haziranında Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'nden diploma aldı. Fransız, Bulgar ve Rus dillerini bilir. Macarca ve Lâtineden anlar. Çoğu resmî vazife ile olmak üzere bir çok Avrupa memleketlerini gezmiştir. Bibliyografik çalışmaları ile tanınır. Evli ve iki kız çocuğu babasıdır.

Yazısı bulunan dergiler ve gazetelerden bazıları şunlardır:

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, Kültür Dünyası, Ülkü, Yenilik, Türk Düşüncesi, Türk Düj, Tercüme, İlk Öğretim, Yeni Öğretmen, Tedrisat Mecmuası, Varlık, Yücel, Yeditepe, Kaynak.Hürses, Ulus, Kudret, Sonposta, Tan, Vatan, Savaş, Havadis.

ESERLERİ:

İncelemeleri

Bulgaristan'da 120 yıllık Türk Gazeteciliği (1865-1985), 1990

Türkiye'de ve Dünya'da "Derleme" Çalışmaları, 1997

Bulgaristan Türkleri Üzerine Çalışmalar, 1999

İlk Derleme Müdürü Selim Nüzhet Gerçek: Yaşamı, yapıtları, kitaplarına girmemiş seçme yazıları, 2001

Batı'da ve Türkiye'de kaynakça tarihi (La bibliographie: Batı'da kaynakça, Türkiye'de kaynakça Çalışmalarının Gelişimi), 2003

Bulgaristan Türkleri Üzerine Araştırmalar – I, 2007

Bulgaristan Türkleri Üzerine Araştırmalar – II, 2007

Yarınlara Doğru: Denemeler, 2009

Azınlıkların ve Yabancıların Aldığı Türkçe Adlar ve Soyadları Sözlüğü, 2009

Kaynakçaları:

- İstanbul Üniversitesi Yayınları Bibliyografyası (1933-45), 1947
Ankara Üniversitesi Yayınları Bibliyografyası, 1950
Türk Halk Bilgisi ve Halk Edebiyatı Üzerine Seçme Yayınlar Kaynakçası, 1972
Türk Halk Ozanları ve Destanları Kaynakçası (1928-1973), 1978
Açıklamalı Atatürk Kaynakçası: Atatürk, Kurtuluş Savaşı, Atatürk Deyimleri ve Türkiye Cumhuriyeti Üzerine Türkçe ve Yabancı Dillerde Yayımlanmış 500 Seçme Kitap (A-D), 1981
Açıklamalı Atatürk Kaynakçası: Atatürk, Kurtuluş Savaşı, Atatürk Deyimleri ve Türkiye Cumhuriyeti Üzerine Türkçe ve Yabancı Dillerde Yayımlanmış 500 Seçme Kitap (E-Z), 1981
Açıklamalı Süleyman Nazif Kaynakçası, 1987
Bulgarlar ve Bulgaristan Üzerine Yık Yıllık Türkçe Kaynakça (1878-1978), 1997

Antolojileri:

- Çocuk Şiirleri Antolojisi, 1944
Bulgar Hikayeleri Antolojisi, 1967

Sözlükler:

- Ortaokul ve Lise Türkçe-Edebiyat Kitaplarında Adları Geçen Şair ve Yazarlar - Hayatları, Eserleri, 1963
Edebi Eserler Sözlüğü, 1965
Ozanlar ve Yazarlar, 1981
Bulgaristan'da Türkçe Yer Adları Kılavuzu, 1988
En Ünlü Dünya Yazarları, 1988
Dünya Atasözleri: 155 Ulus ve Dilinden 16,175 atasözü, 1989
Türk Atasözleri, 1992
Bulgarların Aldığı Türkçe Adlar ve Soyadlar Sözlüğü, 1999
Balkanlarda Türkçe Yer Adları Kılavuzu, 2006
Azınlıkların ve Yabancıların Aldığı Türkçe Adlar ve Soyadları Sözlüğü, 2009
Yarınlara Doğru - Denemeler, 2009

Ders Notları:

- Arşiv - Dosya Tanzimi ve Dokümantasyon Tekniği Ders Notları, 1979

Çevirileri:

- Gagauzlar: Hristiyan Türkler - Manov, Atanas, 1939
Birimiz Hepimiz İçin: Bulgarca'dan 5 Hikaye, 1944

Şermin - Tevfik Fikret, 1946
Vatan Uğrunda - Jeromski, Stefan, 1946
Dünya Çocuk Masalları VI (Bulgar Masalları), 1946
Yeni Dünya Çocuk Masalları (Hint Masalları), 1951
Sihirli Çalgı, 1961
Kar Çiçeği, 1961
Ak Zambaklar Ülkesinde: Finlandiya - Petrov, Grigoriy, 1968
Gül ile Ay, 1969
Slav Alfabesini Yaratan Kiril ile Metodiy Kardeşler, 1970
Atatürk - M. Turhan Tan, 1974, (sadeleştirme)
Tekerleklerin Türküsü - Yovkov, Yordan, 1982
Kitap - Necip Asım Yazıksız, 1993
Bulgaristan Alevileri ve Demir Baba Tekkesi, 1998
Bir Türk Kadını Uğruna - Pelin, Elin, 2003
Kütüphanecinin Görevi - Ortegay Gasses, José, 2011

**

Derlemelerin Âşığı: Mehmet Türker Acaroğlu

Yazan: Mehmet Nuri Yardım

Ömrünü yüksek bir gayeye adayan, hayatını kutsal saydığı hizmetlere vakfeden kültür adamlarımızdan biri de Mehmet Türker Acaroğlu'dur. İstanbul Avcılar'da oturan bu kıymetli yazar, 1915 doğumludur. Yani tam 96 yaşında. Bir asra yaklaşan bereketli bir ömür sürüyor. Türkiye'de arşiv ve derleme konusunda akla ilk gelen isimdir Acaroğlu. Uzun yıllar Derleme Müdürü olarak çalıştı. Şimdi emekliliğin tadını, okuyarak, yazarak ve yeni eserler hazırlayarak çıkarıyor. İki yıl önce Bekir Soysal ve Harun Yöndem onun hakkında güzel bir belgesel hazırladılar. TRT'de "Dünyalar ve Simâlar" isimli dizide yayımlandı. Geçenlerde de Atatürk Kitaplığı'nda hakkında güzel bir toplantı yapıldı. Ayrıca eserleri sergilendi.

O bir "evlâd-ı fâtihan"dır. Bulgaristan'ın Razgrad bölgesinde doğan Türker Bey, ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Sofya'da yeni harflerle günlük yayınlanan Deliorman gazetesinde çalıştı. 1931'de anayurt Türkiye'ye okumaya geldi. Ankara'da Şükran Aktan ile yaptığı evlilikten iki kız çocuğu oldu: Çiçek ve Demet. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nü 1940'ta bitirdikten sonra yurdun değişik bölgelerinde Türkçe öğretmenliği yaptı. Dil ve Tarih-Coğrafya

Fakültesi'nin Hungaroloji Bölümü'nde okudu. Adnan Ötüken'in iki yıllık kütüphanecilik kursunu bitirdikten sonra 1948 ile 1950 yılları arasında Millî Kütüphane'de uzman olarak çalıştı. Hükümet tarafından Paris'e yüksek meslek tahsili için gönderildi. 1952 ile 1974 yılları arasında Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü yaptı. 22 yıl hizmet ettikten sonra 1974'te emekli oldu. Dokümantasyon Teknikleri Devlet Enstitüsü, Yüksek Kütüphanecilik Okulu ve Sorbonne Üniversitesi Fransız Uygurluğu Kurulları sertifikaları sahibi. Bibliyografya Enstitüsü'nün kuruluşunda görev alan, Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne bağlı Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'nü bitiren yazar, millî ve milletlerarası bir çok kongreye katılarak tebliğ sundu.

Hayatı boyunca kitaba, kütüphanelere ve derleme çalışmalarına yaptığı büyük katkılar dolayısıyla çeşitli kurumlardan önemli ödüller alan Acaroğlu'na, yıllar önce Bulgar Hükümeti tarafından "Bulgar Devleti 1300. Kuruluş Yıldönümü Altın Madalyası" verilmek istenmişti. Ne var ki, yüreği millî duygularla dolu yazar, 1984-85 yılları arasında Bulgaristan'daki soydaşlarımıza yapılan zulmü protesto etmek amacıyla ödülü reddetmiş, Türk aydınının bu soylu davranışı, Bulgar yöneticilerinin yüzünde Osmanlı tokadı gibi şaklamıştı. Araştırmacımıza, 1991 İhsan Hınçer Türk Folkloruna Hizmet, 1995 Türk Kütüphaneciler Derneği Üstün Hizmet mükâfatları lâıyık görüldü. Bugün çalışma odasında onlarca ödül bulunuyor.

Yazarın muhtelif tarihlerde basılmış pek çok kitabı arasında Çocuk Şiirleri Antolojisi, İstanbul Üniversitesi Yayınları Bibliyografyası, Ozanlar ve Yazarlar, Edebî Eserler Sözlüğü, Açıklamalı Süleyman Nazif Kaynakçası, Bulgaristan'da Türkçe Yer Adları Kılavuzu, En Ünlü Dünya Yazarları, Dünya Atasözleri, Türk Atasözleri ve İlk Derleme Müdürü Selim Nüzhet Gerçek de bulunuyor. Kadirşinas yazar, son kitapta selefi Selim Nüzhet'in hayatını, eserlerini ve bilinmeyen yazılarını bir araya getirerek, Abdülhak Şinasi Hisar'ın değerli kardeşini unutulmaktan kurtarmış oldu.

Türker Bey, uzun yıllar yürürlükte kalan ama bir türlü yenilenmeyen Derleme Kanunu'nun islahı için âdeta canını dişine takarak mücadele etti. Konferanslar verdi, yazılar yazdı, araştırmalar yaptı, raporlar hazırladı, siyasilere görüştü. Modern ve kullanışlı derleme çalışmalarının yapılabilmesi için geceli gündüzlü çalıştı. Bu konuda kendisini ümitlendiren gelişmeler oldu, ama hedeflediği noktaya ulaşamadı. Verdiği mücadelenin sonunda derleme çalışmalarının ehemmiyetini kısmen de olsa bazı ilgililere ve yetkililere kavratmıştı. Osmanlı döneminde parlak örnekleri olan ve bugün de modern tarzda yapılan derleme çalışmalarına dikkat çekti. Kitap, film, fotoğraf, kaset, cd gibi kültürel ürünlerin derlenmesi, arşivlenmesi ve Türk insanının hizmetine sunulması için yollar gösterdi, çözümler üretti. Hiç bir zaman ümitsizliğe düşmedi. Derlemenin ve arşivin gerekliliğini sıkça vurgulayarak kültür hayatımızın bu hayatî meselesini çözüme kavuşturmak için didindi durdu. 1935'ten beri, 70 yıldır çeşitli gazete ve dergilerde yazıyor. İstanbul Radyosu'nda 1957 ile 1960 yılları arasında yaptığı "Kitapseverlerle Baş başa" konuşmaları ise unutulmuyor.

Eylül 1974'te kendi isteğiyle emekliliğe ayrılan Mehmet Türker Bey, kalemi elinden düşürmedi, kâğıdı masasından eksik etmedi. Hâlâ yeni bibliyografyalar, yeni ansiklopedik eserler ve kitaplar hazırlıyor. Türk folkloru, dil ve edebiyatına dâir incelemeler yapıyor. Zengin kütüphanesinde kitap ve dergiler arasında araştırmalarına bıkmadan usanmadan, aşk ile şevk ile devam ediyor. Her bulduğu yeni belge, erişebildiği malumat, öğrendiği taze bilgi onu mutlu ediyor. Çünkü bunları okuyucularla paylaşmayı seviyor. Çalışmanın coşkusu, üretmenin zevki ve geleceğe eser bırakmanın tatlı telâş ve heyecanı, ilerlemiş yaşına rağmen onu genç ve zinde tutuyor. O, Türk irfanına cânü gönülden bağlı, Türkçeye sevdâlı, Türkiye âşığı inançlı bir araştırmacı, örnek bir Türk aydınıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı, değerli ilim adamının kütüphanesini sahiplenmeli,

hakkında toplantı düzenleyip armağan kitap hazırlamalıdır. Mehmet Türker Acaroğlu'nun ismi, 22 yıl hizmet ettiği, Cağaloğlu'ndaki Milli Eğitim Yayınları'nın bulunduğu Derleme Müdürlüğü eski binasına törenle asılmalıdır. Vefâ hissi çok güzel, en çok da insana yakışıyor.

Geçenlerde Mehmet Türker Bey'i evinde ziyaret ettim. Uzun uzun sohbet ettik. Kitaplardan, kütüphanelerden, arşivlerden ve derleme çalışmalarından söz ettik. O sohbet de aslında ayrı bir yazı konusu. Bu arada hoca ile vedalaşırken lütfedip üç kitap armağan etti. Biri Ahmet Karataş'ın Hocanın yazılarını derlediği kitap. Yarınlara Doğru adını taşıyor. Ankara Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından 2009 yılında yayımlanmış. İkinci kitap Acaroğlu'nun hazırladığı Azınlıklar ve Yabancıların Aldığı Türkçe Adlar ve Soyadlar Sözlüğü isimli eseri. Bu da 2009'da Kültür Sanat Yayıncılıktan çıkmış. Üçüncüsü ciddi bir tercüme. Mehmet Türker Bey, Jose Ortega Y Gasset'in Kütüphanecinin Görevi isimli kitabını Fransızcadan tercüme etmiş. Bu da Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi tarafından bu sene neşredildi.

Mehmet Türker Bey 96 yaşında ve yayımlattığı 88 eseri az görüyor, "En az yaşım kadar olmalı, ama elimde bekleyen bazı dosyalar var. Onlar da yayımlanırsa herhalde kitap sayısı 96'yı bulur." diyor. İki ciltten meydana gelen Açıklamalı Atatürk Kaynakçası, Ünlü Türk Bilim, Kültür ve Düşün Adamları Ansiklopedisi, Türkçeden Bulgarcaya Geçen Kelimeler Sözlüğü, Bulgar Yazarı Yordon Yovkov'un Kitaplarında Türkçe Sözcükler, Acaroğlu'nun yayıma hazır eserleri. Buradan yayıncı dostlara bir hatırlatmada bulunayım. Mehmet Türker Acaroğlu'nun yayımlanmayı bekleyen ve baskısı çoktan tükenmiş başka eserleri de var. Bundan sonra iş size kalmış.

Hocanın son ricası da şu: Milli Kütüphane içinde kurulan Bibliyografya Enstitüsü'nün bültenleri 2002'den beri yayımlanmıyor. Eskiden olduğu gibi fasiküller halinde çıkmıyor. Sorulduğunda da sadece internete koyduklarını söylüyorlarmış ilgililer. Haklı olarak, "Herkes internetten takip edemez ki..." diye sitem ediyor Acaroğlu. Elçiye zeval olmaz, benden duyurmak. Yazarımıza ulaşmak isteyenlere yardımcı olabileceğimi belirterek yazıma son veriyorum. Sağlıcakla kalın.

Kaynak:

http://www.medeniyetimiz.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1312:derlemelerin-a-mehmet-tuerker-acarolu&catid=95:guemue-yazlar&Itemid=131

**

Eserlerini edinmek isteyen okurlara birkaç örnek satış yeri:

Dünya Atasözleri

<http://www.ilknokta.com/urun/75687/Dunya-Atasozleri.html>

<http://www.idefix.com/kitap/dunya-atasozleri-m-turker-acaroglu/tanim.asp?sid=F3B4I0NH3A0AMFS67SIQ>

Türk Atasözleri

<http://www.ilknokta.com/kitap/46444/Turk-Atasozleri.html>

Bulgaristan Türkleri Üzerine Araştırmalar II

<http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=134494>

Balkanlarda Türkçe Yer Adları Kılavuzu

<http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=108238>

M. Türker Acaroğlu - Yazarın kitapları -Kabalci.com.tr(10 Kitap)

<http://www.kabalci.com.tr/m-turker-acaroglu-w77812.html>

Bulgaristan Türkleri

<http://www.netkitap.com/kitap-bulgaristan-turkleri-m-turker-acaroglu-iq-kultur-sanat-yayincilik.htm>

M. Türker Acaroğlu - Yazarın kitapları-Kitapambarı.com (4 kitap)

<http://www.kitapambarı.com/kitap/m-turker-acaroglu-kitaplari-wr67804.html>

**

Sayın Mehmet Türker Acaroğlu ile yapılmış güzel bir röportaj okumak isterseniz:

Seni Anlatmak-Mercan Civan □ (sayfa 112)-Göl Yayıncılık

<http://www.idefix.com/kitap/seni-anlatmak-mercan-civan/tanim.asp?sid=FOWKFMCLGA7ARQN GKSVO>